

2026 оны 06 дүгээр сарын 16-ны өдөр

ОНЦГОЙ АЛБАН ТАТВАРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ

Нэг.Хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, шаардлага

Онцгой албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулах дараах хууль зүйн болон практик шаардлага байна.

1.1.Хууль зүйн үндэслэл

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт иргэн “эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах, орчны бохирдол, байгалийн тэнцэл алдагдахаас хамгаалуулах эрхтэй” гэж, Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт төр нь хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн болон бусад баталгааг бүрдүүлэх үүрэгтэй гэж тус тус заасан.

Монгол Улсын нэгдэн орсон Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагын Тамхины хяналтын суурь конвенцын 2, 3 дугаар зүйлд оролцогч улс нь тамхины хэрэглээ, дам тамхидалт болон түүнтэй холбоотой сөрөг нөлөөллөөс хүн амыг хамгаалах зорилгоор үндэсний хууль тогтоомжийн хүрээнд нэмэлт арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх эрхтэй бөгөөд үүрэгтэй болохыг тодорхойлсон.

Түүнчлэн Татварын ерөнхий хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсэгт хөрөнгө оруулалтын төсөл хэрэгжүүлэх хуулийн этгээдийн тогтворжуулах татварын орчин болон чөлөөт бүсэд мөрдөгдөх татварын тусгай дэглэмийг тогтоохоос бусад тохиолдолд татварыг зөвхөн Улсын Их Хурал татварын хуулиар бий болгох, тогтоох, өөрчлөх, хөнгөлөх, чөлөөлөх, хүчингүй болгох эрхтэй гэж заасан. Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн 9-д татварын бодлого нь Сангийн сайдын эрхлэх асуудалд хамаарахаар заасан зэрэг нь хуулийн төслийг боловсруулах хууль зүйн үндэслэл болж байна.

1.2.Практик шаардлага

Монгол Улсын Их Хурлаас Монгол Улс болон Евразийн эдийн засгийн холбоо, түүний гишүүн орнууд хоорондын худалдааны түр хэлэлцээрийг соёрхон баталсантай холбогдуулан “Хууль хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тухай” Улсын Их Хурлын 2025 оны 12 дугаар сарын 18-ны өдрийн 117 дугаар тогтоолыг баталсан.

Тус тогтоолоор худалдааны түр хэлэлцээрийн хүрээнд тамхи агуулсан янжуур болон бусад тамхины гаалийн тарифыг тэглэсэнтэй холбогдуулан нийтийн эрүүл

мэнд, эдийн засаг, улсын төсөв, татварт үзүүлэх нөлөөллийн талаар дүн шинжилгээ хийх, гаалийн тарифын бууралтыг нөхөх, тамхины онцгой албан татварын зохистой түвшнийг тогтоох тооцооллыг боловсруулж, холбогдох хууль тогтоомжийн төслийг Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэхийг Засгийн газарт даалгасан.

Тухайлбал, худалдааны түр хэлэлцээрийн хүрээнд тамхи, тамхин бүтээгдэхүүний импортын гаалийн тариф "0" хувь болсноор импортын өртөг багасах, зах зээл дэх үнэ буурах, улмаар хэрэглээ нэмэгдэх эрсдэл үүсэхээр байна. Цаашлаад улсын төсөвт төвлөрөх онцгой албан татварын орлого тодорхой хэмжээгээр буурах нөхцөл бүрдэх бөгөөд үүнийг татварын бодлогын зохицуулалт хийж нөхөх шаардлагатай байна.

Иймд дээрхийг үндэслэн Онцгой албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулах нь зүйтэй гэж үзлээ.

Хоёр.Хуулийн төслийн зорилго, ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Хуулийн төслийг дөрвөн зүйлтэй байхаар боловсруулна. Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлд тамхи, тамхин бүтээгдэхүүнд онцгой албан татвар ногдуулахдаа биет нэгжид болон үнээс хувиар тооцож хосолсон хэлбэрээр тогтоох зохицуулалтыг, 2 дугаар зүйлд Онцгой албан татварын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн гарчигт нэмэлт оруулах, 3 дугаар зүйлд хамрын тамхины биет хэмжээнд ногдуулах онцгой албан татварыг чөлөөлөх, 4 дүгээр зүйлд хууль дагаж мөрдөх хугацааг тус тус тусгана.

Гурав.Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсэж болох нийгэм, эдийн засгийн үр дагавар, гарах үр дүн

Хуулийн төсөл батлагдсанаар тамхины импортын гаалийн тарифын бууралтаас үүдэн улсын төсөвт учирч болох орлогын бууралтыг тодорхой хэмжээгээр нөхөх боломж бүрдэх бөгөөд төсвийн орлогын тогтвортой байдал хангагдана.

Түүнчлэн тамхи, тамхин бүтээгдэхүүний жижиглэн худалдаалах үнэд татварын бодлогоор нөлөөлөх замаар хэрэглээний өсөлтийг хязгаарлах, тамхины хэрэглээ нэмэгдэх эрсдэлийг бууруулах, хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах нөхцөл бүрдэнэ.

Дөрөв.Хууль гарсантай холбогдуулан шинээр боловсруулах буюу нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болгох хууль тогтоомжийн төслийн талаар

Хуулийн төслийг Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон бусад хуультай нийцүүлэн боловсруулсан бөгөөд хуулийн төсөлтэй холбогдуулан Тогтоолын хавсралтад өөрчлөлт оруулах тухай Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийг боловсруулна.

---oOo---